

27.2.2018

HE 180/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle tieliikennelaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**Onnettomuustietoinstituutti OTI:n vastaus liikenne- ja viestintävaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntöön 21.02.2018**

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikennevakuutuskeskusta (LVK) antamaan asiantuntijalausunnon hallituksen esityksestä tieliikennelaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Liikennevakuutuskeskuksen yhteydessä toimiva Onnettomuustietoinstituutti OTI viittaa LVK:n aiempaan lausuntoon 12.4.2017 (lausunto ajokorttilain muuttamisesta (LVM/417/03/2013) ja täydentää lausuntoaan seuraavasti.

Yleistä

Esityksen ehdotukset ovat pääosin kannatettavia. Yleisenä huomiona OTI toteaa esityksen liikenneturvallisuusvaikutusarvioiden olevan tässä vaiheessa suppeita.

OTI haluaa korostaa liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntien tekemät havainnot siitä, että turvavyön käytössä ei ole vielä saavutettu 100 %:n kattavuutta. Tutkijalautakuntien arvioiden mukaan turvavyöiden käyttö pelastaisi vuosittain lähes 30 ihmisen hengen Suomen tieliikenteessä. Kaikki turvavyön käyttöä edistävät toimenpiteet ovat siten kannatettavia.

OTI haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin tienkäyttäjän velvollisuuksia ja lain määritelmiä koskeviin säännöksiin.

4 § Tienkäyttäjän ennakointivelvollisuus

Tieliikennelakiin esitetään lisättäväksi ennakointivelvollisuuden käsite, jonka mukaan tienkäyttäjän tulee pyrkiä varautumaan myös toisen tienkäyttäjän virheisiin. Ennakointiperiaatteen mukaisesti tienkäyttäjältä voidaan edellyttää toisten, jossain määrin myös liikennesääntöjen vastaisesti käyttäytyvien tienkäyttäjien, käyttäytymisen ennakointia. OTI toistaa LVK:n aiemman huomautuksen, että ennakointiperiaatetta on sovellettu vakiintuneesti luottamusperiaatteen rinnalla nykyisinkin.

Lisäksi OTI haluaa tuoda esille sen, että ennakointivelvollisuuden käsite on osaltaan ristiriidassa automatisoitujen ajoneuvojen yleistymistavoitteiden kanssa, sillä ennakointivelvoite asettaa nykyistä enemmän vastuuta sellaiselle päätöksenteolle, jota voidaan tehdä vain ihmisaivoilla ja ihmisen havaintokyvyllä.

36 § Pysäyttäminen ja pysäköinti

Esitysluonnoksen mukaan pysäköinti kaksisuuntaisella kadulla vastakkaisen ajosuunnan puolella sallittaisiin jatkossa. OTI viittaa LVK:n aiempaan vastaukseen ja korostaa vastauksesta seuraavia seikkoja:

- Vastakkaiseen suuntaan pysäköinnin mahdollistaminen voi heikentää tienkäyttäjän mahdollisuutta tunnistaa yksisuuntainen katu.
- Valaisemattomalla alueella tien vasemmalle puolelle pysäköity ajoneuvo voi lisäksi olla vaikea havaita, sillä ajoneuvon etuosassa ei ole heijastimia.

51 § Hätävilkkukytken käyttäminen

Pysäytetyssä tai pysäköidyssä ajoneuvossa saa käyttää suuntavalojen hätävilkkukytkeä, jos ajoneuvo on onnettomuuden, vaurion tai muun pakottavan syyn johdosta jouduttu pysäyttämään sellaiseen paikkaan, jossa se voi aiheuttaa erityistä vaaraa muulle liikenteelle. Ehdotuksen mukaan hätävilkkukytkeä saisi käyttää myös liikkuvassa ajoneuvossa varoittamaan muita tienkäyttäjiä välittömästä vaarasta.

Peräänajo-onnettomuudet muodostavat merkittävän osan lakisääteisestä liikennevakuutuksesta vuosittain korvatuista 100 000 liikennevahingosta. Peräänajo-onnettomuudet ovat yleisiä päivinä, jolloin ajokeli on liukkauden tai lumisateen vuoksi erityisen huono. Peräänajo-onnettomuuksien vähentämiseksi OTI kannattaa hätävilkkukytken käytön sallimista varoitustarkoituksessa myös liikkuvassa ajoneuvossa.

98 §. Teknisen laitteen käyttäminen.

Pykälän toisessa momentissa esitetään, että Ajoneuvon tai raitiovaunun ollessa pysähdyksissä, esimerkiksi liikennevalojen johdosta tai muun ajoneuvoliikenteen vuoksi viestintävälineen käyttö ei olisi kiellettyä. Viestintävälineen käyttö ei kuitenkaan saisi haitata kuljettajan valmistautumista liikennevalojen vaihtumista seuraavaan liikennetilanteeseen.

OTI toteaa, että viestintävälineen käyttöä ei tulisi sallia normaalissa liikenteessä tapahtuvien liikennevaloihin pysähtymisien aikana. Säädöksen noudattamista olisi ensinnäkin vaikea valvoa. Toiseksi liikenne vaatii kuljettajalta tarkkailua ja aistinvaraisten havaintojen tekemistä myös liikennevaloissa pysähtyneenä ollessa. Kuljettajan on oltava valmiina toimimaan esimerkiksi hälytysajoneuvojen ohitse pääsyn turvaamiseksi. Kolmanneksi OTI katsoo, että viestintävälineiden käytön salliminen johtaisi odottamattoman ja epämääräisen liikehdinnän lisääntymiseen liikennevaloista liikkeelle lähtevässä ajoneuvojonossa ja siten heikentäisi liikenteen yleistä sujuvuutta. OTI:n mielestä viestintävälineiden käyttö tulisi sallia vain poikkeuksellisen pitkien pysähdysten aikana, kuten maantiesillan nostamisen tai räjäytystöistä johtuvien pysähdysten aikana.